

Témavázlat

Az innováció értelmezése, szerepe a területi fejlődésben

Péli László

Gödöllő, 2019.

Az innováció

Az **innováció fogalmát** Schumpeter (1939) vezette be a közgazdaságtanba.

Elmélete alapján a termelési tényezők új kombinációjában jelöli meg az innováció lényegét, és abban, hogy az ilyen típusú törekvéseknek van személyes hordozója, mégpedig maga a vállalkozó.

„Az innováció azt jelenti, mint alkotó rombolás.”

- Az innováció fogalma,
- Fogalmi lehatárolás változása,
- Az innováció típusai,
- Az innováció életciklusa,
- A folyamatmodellek öt generációja,
- Az innováció térbelisége,
- Klaszterek.

Schumpeter az **innovációnak öt alapesetét** különbözteti meg:

- új termék, új áru előállítás,
- új termelési eljárás bevezetése,
- új elhelyezési lehetőség, új piac megnyitása,
- nyersanyagok, vagy félkész áruk új beszerzési forrásainak megnyitása,
- új szervezet létrehozása, vagy megszüntetése.

Schumpeter szerint az innovációs folyamat három részből áll:

- invenció,
- innováció,
- diffúzió.

Az innováció fogalmi áttekintése

- **Downs és Mohr (1976)** kiegészítése:
„az innováció bármely olyan eszköz, rendszer, folyamat, probléma, program, termék vagy szolgáltatás adaptációja, amely új a szervezet számára.”
- **Dougherty (1996):**
az „innováció egy új termék vagy szolgáltatás koncepciójának megalkotása, fejlesztése, gyártásfejlesztése, gyártása, piacra dobása és folyamatos menedzselése”.

Az innováció fogalmi áttekintése

Frascati kézikönyv (OECD, 2003):

az innováció (K+F) „az a rendszeresen végzett alkotó munka, amelynek célja az ismeretanyag bővítése, beleértve az emberről, a kultúráról és a társadalomról alkotott ismeretek gyarapítását is, valamint ennek az egész ismeretanyagnak a felhasználását új alkalmazások kidolgozására.”

A K+F tevékenység az innováció bölcsője. Az így értelmezett K+F háromféle tevékenységet ölel fel:

- az alapkutatást,
- az alkalmazott kutatást,
- és a kísérleti fejlesztést.

Az innováció fogalmi áttekintése

Oslo kézikönyv (OECD, 2005):

„Az innováció:

- új, vagy jelentősen javított termék (áru vagy szolgáltatás), vagy eljárás,
- új marketing-módszer, vagy
- új szervezési-szervezeti módszer bevezetése

az üzleti gyakorlatban, munkahelyi szervezetben, vagy a külső kapcsolatokban.”

Az innováció típusai „vállalatok szempontjából”

- **Termék innováció:** új értékesíthető termékekben, szolgáltatásban jelenik meg.
- **Eljárás innováció:** a produktum létrehozása maga, mindazon módszer, mellyel létrehozzák az adott terméket (pl. költségcsökkentés, termelékenység javulása).
- **Marketing innováció:** jelentős változást hoznak a terméktervezésben, a csomagolásban, a termék piacra dobásában, a termék reklámozásában, vagy az árképzésben.
- **Szervezési-szervezeti innováció:** új szervezési-szervezeti módszerek megvalósítását jelenti a cég üzleti gyakorlatában, a munka szervezésében vagy a külső kapcsolatokban.

Az innováció típusai

„a technológia terjedésének szempontjából”

- **folymatos innovációk**, amelyek megújítanak már meglévő termékeket és szolgáltatásokat;
- **radikális innovációk**, új termékek vagy szolgáltatások megjelenése (pl. a videó), amely egy-egy gazdasági szektort vagy ágazatot átalakít át/ki;
- **technológiai innovációk**, az egész gazdaságra kiható változásokat indítanak el (pl. elektromos energia, vasút stb.).

Napjaink innovátorai

Steve Jobs

iPhone

iPad

Elon Musk

PayPal

hyperloop | one

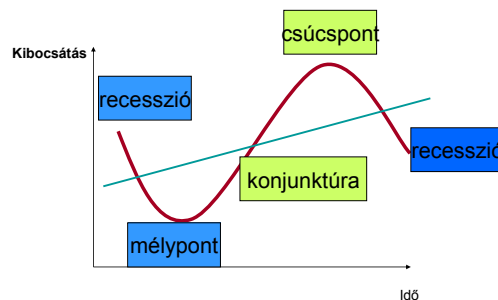

SPACEX

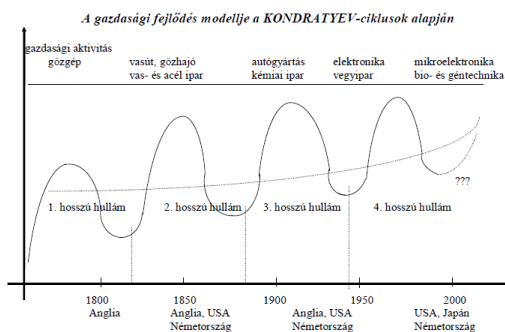
Az innováció életciklusa

- **a kutatásnak és a fejlesztésnek** (a termék bevezetésének) időszaka,
- **az érettség szakasza**, amikor a konkurencia is megjelenik, és a termelés a maximumot éri el, kisebb újításokkal a termék (technológia) tömegtermelésre alkalmassá válik,
- **a hanyatlási periódusból**, a termék kezd kiszorulni a piacról.

Egy innovációs ciklus bemutatása

Forrás: saját szerkesztés, 2013.

Forrás: Káposzta, 2011.

Innovációs folyamatmodellek „lineáris modellek”

- a tudományos-műszaki eredmények „nyomása” (technology push) alapján.

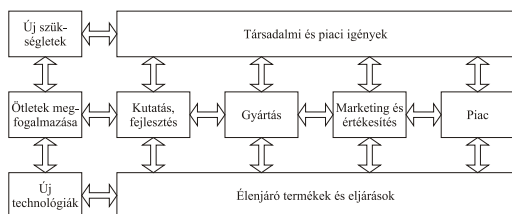

- az új termékek/eljárások iránt megnyilvánuló kereslet piaci „szívó” hatása (demand pull)

Forrás: Rothwell, 1994.

Rothwell-féle visszacsatolós modell

Forrás: Rothwell, 1994.

Az innovációs modellek öt generációja (Tidd et al., 1997) alapján

- Az **első és második generációs modellek** közé a műszaki-technikai eredmények nyomó-, illetve a kereslet szívó hatására épülő lineáris modellek tartoznak.
- A **harmadik modelcsalád** ezekkel szemben összekapcsolja a technológiai kínálatot és keresletet, sőt visszacsatolások is léteznek. Az innováció e modelljei már nem tekinthetők a szó szoros értelmében lineárisnak, de az innováció különböző elemei időben elválnak.
- A negyedik modell az **integrált modell** melyben az innovatív tevékenységek egymással párhuzamosan zajlanak. A párhuzamos fejlesztés modelljei: vállalaton belüli tevékenységek integrációja, kapcsolat a főbb beszállítókkal és vevőkkel.
- Az **ötödik generációs innovációs folyamat** annyiban új az integrált modellekhez képest, hogy az informatika eszközei meghatározó szerepet játszanak a tervezés minősége, gyorsasága érdekében. (Rendszerintegráció, szoros partnerkapcsolat, IT-hálózat, folyamatos innováció)

Köszönöm a figyelmet!

Péli László
Szent István Egyetem
Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet
2100 Gödöllő, Páter K. u. 1.
Peli.Laszlo@gtk.szie.hu